

Living Lab Eerst een thuis van start!

Op vrijdagochtend 15 januari vond de digitale inspiratiebijeenkomst en aftrap van het Living Lab 'Eerst een thuis' plaats. Dit project is gestart met extra middelen van het Ministerie van VWS. 'Eerst een thuis' wordt gedragen door een brede coalitie van gemeenten, woningcorporaties, zorgpartijen en ervaringsdeskundigen. Met als doel om meer dan 200 mensen zonder dak of huis in de regio Utrecht een thuis te bieden. Het gaat hier om een van de grootste Housing First projecten van Nederland.

Het begint met een thuis

Staatssecretaris Paul Blokhuis zou openen, maar moest helaas verstek laten gaan vanwege spoedoverleg in Den Haag. Wethouder Maarten van Ooijen van de gemeente Utrecht nam deze eervolle taak over. Maarten van Ooijen benadrukt het belang van een eigen woning voor iedereen en dankt Blokhuis voor de middelen om dit te realiseren. 'Iedereen heeft recht op een thuis, dit is een randvoorwaarde om écht mee te kunnen doen. Wij zijn dan ook heel blij met de mogelijkheden die Blokhuis ons heeft geboden om hier werk van te maken. Wel is het van belang dat het volgende kabinet de bal inkoop: goede thuisvesting voor mensen die dakloos zijn en ondersteuning nodig hebben, is een kwestie van een lange adem. De geste van Blokhuis om met extra middelen over de brug te komen wordt hopelijk ook doorgezet in het volgende kabinet.'

Living Lab Eerst een Thuis

De projectleiders van het Living Lab 'Eerst een thuis', Nadine Langerak en Koen van Bremen, pakken het stokje over van Maarten. Zij lanceren met een [filmpje](#) het Living Lab Eerst een Thuis. Hierin maken we kennis met de verschillende partners in het project: zij nemen ons mee in wat hun eigen thuis voor hen betekent. Nadine en Koen benadrukken dat het realiseren van woningen een cruciale randvoorwaarde is en dat dat dit 'Living Lab' experimenteert met wat belangrijk is t.a.v. begeleiding, woonvormen en landen in de wijk. Op dit moment werkt men al in 7 gemeenten in de regio Utrecht aan Housing First projecten. Op sommige plekken is huisvesting al gerealiseerd, op andere plekken is sprake van planvorming en zet men de eerste stappen in de samenwerking. De projectleiders benadrukken het belang van een zo groot mogelijke coalitie van partijen die schouder aan schouder passende thuisvesting weten te realiseren: er is dan ook volop ruimte om aan te haken bij het Living Lab Eerst een Thuis.

Werk First

Erik Patist, adviseur leefomgeving bij Portaal, licht kort en krachtig meer toe over de gemengde woonvoorziening Meanderpark, de totstandkoming ervan en hoe belangrijk het is dat dit soort woonplekken er zijn. Ook deelt hij zijn persoonlijke ervaring: het kan iedereen overkomen dat je voor langere tijd of tijdelijk meer ondersteuning nodig hebt. Vervolgens schakelen we over naar de woonkamer van Javelinja de Groot, wonend in Meanderpark te Nieuwegein. Javelinja woont in een omklapwoning - een woning waar men eerst huurt van de zorgaanbieder en die men na verloop van tijd zelf kan huren zodat je niet hoeft te verhuizen. Zij geeft aan dat ze graag wil werken, maar dat ze vooralsnog een dagtaak heeft aan allerlei trajecten die lopen rondom inkomen, zorg en ondersteuning. In de chat reageert men bevestigend: mensen zijn soms zo druk met allerlei trajecten, dat dit het zo normaal mogelijk wonen in de buurt in de weg staat. Katya Zwarter, die Javelinja ondersteunt vanuit de Tussenvoorziening, benoemt Springplank als mooi project: mensen krijgen een baan, een kamer en ondersteuning om het leven weer op de rit te krijgen. Als mensen zelfstandig gaan wonen moet zorgvuldige afschaling van zorg gepaard gaan met een zinvolle dagbesteding zoals (vrijwilligers)werk. Dat biedt structuur en voorkomt mogelijk ook dat wanneer de hulpverlening zich terugtrekt, mensen vervallen in isolement

en oude problematiek. Een combinatie van gemengd wonen met een project als Springplank, ziet Katya als ideaal.

Housing First: wat werkt?

Melanie Schmit, voorzitter van Housing First Nederland, maakt helder wat de basisprincipes zijn van Housing First. Het gaat niet alleen om een huis maar óók om de juiste begeleiding. Maatwerk is hierbij het sleutelwoord. Wat wil de persoon zelf (Choice First)? Maar ook de relatie tussen cliënt en hulpverlener is essentieel: heb vertrouwen in de persoon, accepteer hem/haar onvoorwaardelijk. Uit onderzoek blijkt dat de relatie (Relatie First) de cruciale factor voor succes is. Tot slot geeft ze ook aan hoe belangrijk de houding van professionals is. Je bent een onderscheidend persoon in het leven van mensen die het even niet op de rit hebben. Wees flexibel en creatief; wat werkt voor deze persoon (Houding First)? En dat geldt niet alleen voor professionals maar ook voor bestuurders, woningcorporaties en andere partijen. Het gaat hier om een *mindshift* qua aanpak, waarbij je elkaar als partners hard nodig hebt. Juist als zich hobbels voordoen.

Besparen door te investeren

In een afsluitend panelgesprek met wethouder Marcel Verweij (Vijfheerenlanden), Jeroen Mouthaan (ervaringsdeskundige betrokken bij het Living Lab), Ilse Muller (adviseur beleid woningcorporatie GroenWest) en Frank Vader (Leger des Heils), komt aan de orde wat nu nodig is om samen tot een eigen thuis te komen, ook als de middelen van Blokhuis er straks niet meer zijn. Op korte termijn vraagt dit vooral om creativiteit; er is immers schaarste op de woningmarkt. Hoe gaan we creatief om met de mogelijkheden die er wel zijn, bijvoorbeeld voormalige zorgcentra ombouwen tot omklapwoningen. Op de lange termijn vraagt het om realisatie van passende woningen, aldus Ilse Muller. Zij wijst er ook op, dat we ons moeten realiseren dat een geslaagd project met veel voorwerk gepaard gaat: er zijn altijd veel verschillende partijen betrokken vanuit verschillende domeinen en financieringsstromen. Frank Vader voegt toe dat als men eenmaal ziet waarvoor men het doet, dit een enorme motivator is. Ook aandacht voor preventie is essentieel aldus het panel: hoe voorkomen we dat mensen over het randje vallen en dakloos naar centrumgemeenten trekken? Marcel Verweij benoemt dat de regio daarin een belangrijke taak heeft: zij dienen zorg te dragen voor een stevige sociale basis. Het belang hiervan wordt door de andere panelleden bevestigd: huisvesting alleen is niet genoeg. Het laten landen in de wijk, de koppeling met werk en een goede ondersteuning zijn minstens zo belangrijk. Jeroen Mouthaan benadrukt wederom het belang van maatwerk. Op de vraag van dagvoorzitter Evert van Rest waar we dan concreet aan moeten denken, noemt Jeroen empowerment en zelfregie bij de persoon om wie het gaat. Dit is geen lineair proces van A naar B, maar een kronkelweg met zijpaden: er is geen pasklare route. Jeroen Mouthaan sluit af met: "het is niet de vraag wat de kosten zijn als we inzetten op Eerst een Thuis, het is de vraag wat de kosten zijn als we dit niet doen." Ofwel: door te investeren besparen we geld, maar bovenal geeft dit iemand een waardig bestaan.

Tot slot sluit Ineke Baas, procesregisseur Beschermd Thuis af met een korte wrap up en dank aan een ieder.

Meer weten?

Deze inspiratiebijeenkomst vond plaats in het kader van het leer- en reflectietraject 'Van beschermd wonen naar beschermd thuis' voor de U16. De volgende inspiratiebijeenkomst is op vrijdagochtend 9 april en staat in het teken van ggz in de wijk. Dit traject wordt ondersteund door Movisie en het Kenniscentrum Sociale Innovatie van Hogeschool Utrecht.